

İstanbul bitti diyorlar ama İstanbul bitmez!

"Kültür gezilerinin öncüsü" olarak anılan turizmci, araştırmacı yazar Faruk Pekin, tarihiyle, kültürüyle ve güzellikleriyle dünyanın en güzel şehirlerden biri olan İstanbul'un bilinen, bilinmeyen tüm gizemlerini "Şehrin Sırları"nda açığa çıkarıyor.

İpek Ceylan ÜNALAN unalan@gazetevatan.com

16 asır boyunca üç büyük imparatorluğun başkentliğini yaparak geçmişten günümüze pek çok medeniyete ev sahibi olan İstanbul, bunca yüzyıla rağmen dimdik ayakta durmaya devam ediyor. Hangi noktasına el atılsa, hangi köşesine kazma vurulsa altından tarih taşan bu şehir, sırlarıyla insanlığı şaşırtmaktan vazgeçmiyor.

Faruk Pekin, İstanbul'un her köşesini karşı karşıya bilen biri. 30 yılı aşkın süredir kurucusu olduğu Fest Travel'da "Adım Adım İstanbul" isimli kültür gezileriyle hem İstanbulluları hem de yabancıları köklü bir tarih ile engin bir güzellikle sahip kentle tanıştıran Faruk Pekin, yeni kitabında İstanbul'un her köşesini derin birikimlerine dayanarak anlatıyor.

Bir metropol haline dönüşen ve Napolyon'a dahi "Dünyanın başkenti olsaydı orası İstanbul olurdu" dediğin bu kentin herkesi alıp götüren enerjisini, kendine özgü ruhunu ve "sırlarını" aktarıyor.

Pekin'e, tüm İstanbul severler, İstanbul'u merak edenler ve bu kenti tüm hatırlarıyla tanımak isteyenler için kapsamlı bir rehber niteliğindeki kitabını konuştuk.

■ İstanbul sürekli kendini yenileyen, güncelleyen bir şehir. Dünya üzerinde hakkındaki en çok yazılan şehirlerin de başını çekiyor. Hal böyle olunca şunu sorarak başlamak istiyorum: Bu kitabın farkı ne?

"Şehrin Sırları"nın farkı şu; İstanbul hakkında yazılması gereken şeyleri daha dar bir hacimde kompakt bir halde sunuyor olması. Sırlar deyince defineden bahsetmiyoruz. Bu noktada sır dedimiz şeyin, bir kentte, bir şehirde nelerin bilinmesi gerekiyorsa onlara bir gönderme olduğunu belirttim. Ve tabii dediğiniz gibi İstanbul çok zengin bir kent. İstanbul'u sürekli kendini yenileyen, yaşayan bir organizma olarak görmek gerek. Dolayısıyla "Ah eskiden şöyle güzeldi," Vah şimdi şurası daha güzel," demek ya da yalnızca moderniteyi övmek yanlış. Bir de kentin sadece maddi

zenginliği öne çıkarılamaz, bu kentin yoksul yanı da var. Kenti bir yaşayan olgu gibi ele almanız gerekiyor. Belki onları da aşan bir şekilde bu kenti nasıl okuturuz, bu kente nasıl bakarız onu biraz denemeye çalıştım. Tabii pratiğin içinde olmamızdan gelen çok büyük bir rahatlığımız da var. Çünkü ben anlattığım birçok yeri fiilen gezdim, adım adım gezdirdim, anlattım. Anlatırken dinleyenler nereleri ilginç buldular nereyle çok fazla ilgilennir ediler biliyorum. Bu anlamda gezdiğim insanların da bu kitapta izleri var.

■ Pekin insanlar en çok nereleri gezmek istiyor? Hangi rotalar daha çok ilgi çekiyor?

En çok Ayasofya Müzesi ve Topkapı Sarayı'nı gezmek istiyorlar. Özellikle Harem'i görmek istiyorlar. Arkeoloji müzelerini de merak ediyorlar. Ancak yanlış bir algı var ki gerek yabancıların gerek İstanbulluların en büyük yanılgısı o. Tarihi Yarımada bölgesi olarak nitelendirilen Topkapı Sarayı ve civarını nasıl olsa kendim gezirim diye düşünülmesi. Orası gezilmek değil keşfedilmek e anlamlanacak bir yer. Dolayısıyla bu bölgenin iyi araştırılıp geniş zamanda gezilmesini öneriyorum. En çok tercih edilen güzergah ise Haliç. Haliç adı altında Cibali ile Ayvansaray'ı arasını kastediyorum. İstanbul'un daha az bilinen bir tarafı olarak kaldığı için Haliç deyince aklı Etyüpya da, Pierre Loti gelebilir. Mesela Cibali-Ayvansaray

Fotoğraflar: Cihan Altaş

1 gün, onu izleyen Etyüp, 2 ayrı günde gezilir. Kasımpaşa 1 gün, Galata 2 günde geziliyor. Kağıthane tarafı 1 günde geziliyor. Bir de eğer Haliç'e tekne ile giderseniz, tekneden bakarak Haliç'in sağını solunu izlemeye başlarsanız alın size bir gün daha. Sırf Haliç 8-10 günde gezilebiliyor, gerisini siz düşünün. Şunu da söylemeden geçmeyeyim, şu anda İstanbul turizminde en gözde gezi, Haliç güzergahı gezidir.

■ Siz yıllardır Adım Adım İstanbul turları düzenliyorsunuz aynı zamanda. Biri size İstanbul'un tamamını gezmek istiyorum dese biri kaç günlük bir program sunarsınız?

160-170 gün, hadi bunu biraz birleştirelim 100 gün. Yılın üçte birini bir insan gezmeye ayırabilir. İstanbul'u yabancılarla kötü pazarlıyoruz. Yabancılarla şu anki pazarlamamız 1,5 buçuk gündür maalesef.

■ Nereleri gösteriyoruz mesela?

Tarihi yarımada gezilmeden olmaz. Haliç, Kapalıçarşı, Mısır Çarşısı, Süleymaniye, Karıye, Tünel ve Taksim, Boğaz Hattı ve oralandaki saraylar, yapılar, anıtlar. O kadar çok güzergah var ki. Dedim ya bir program yapılırsa bu şehri, 100 günden aşağı gezemezsiniz. Turistlerin, İstanbul'da geceleme sayısı 2,8'dir. 3 gün İstanbul'da kalmak demek, 2 gün gezmek demektir. Bu da asla mümkün değil.

İstanbul çok direngen

■ KİTABIN önsözünde "İstanbul bitti edebiyatı yapıyorlar," diyerek serzenişte bulunuyorsunuz. "Aman şu yapı yapıldı", "Aman o yapı eğildi" diyerek İstanbul bitti edebiyatı yapıyorlar. İstanbul bitirilecek gibi değil, çok direngen bir kent. Bazen bu yorgun kent nasıl kendisini böyle yeniden

şekillendirebiliyor ben de şaşıyorum. Geçenlerde bir yazı istediler yabancı bir yayın için, bu kentin gece gündüz yaşayan canlı civıl olduğunu yazdım. Düşünün Beşiktaş'ta bulvarda sıkıştık bir gece. Böyle bir şey olur mu? Demek ki kıpır kıpır yaşayan bir kent, sabaha kadar yaşıyor.

Topkapı Sarayı kayıyor mu?

■ Topkapı Sarayı denize doğru milim milim kayıyor deniyor. Sizin bu konuda bilginiz var mı? Şimdi büyük laflar söyleyip olay yaratmak istemiyorum ancak Top-

kapı Sarayı'nın çok ciddi ve hızlı bir incelemeye tabii tutulması gerekiyor. Milim milim kaysaydı şimdiye çökerdi ama mutlaka bir incelemeye tabii tutulması gerek.

Ayasofya'nın altındaki tüneller

BİLİYORSUNUZ Ayasofya'nın altında tüneller var. Bu tüneller çok farklı güzergahlara bağlanıyor. Bağlandığı noktalardan biri de Yedikule'deki Anemas Zindanı. Benim en büyük hayalim, bu tünellerin halka açılması. Belirli günler belirli bir ücret karşılığında gezilebilmesi. Düşünsenize Ayasofya'nın altından giriyorsunuz tünele, yürüyorsunuz tünele, yürüyorsunuz tünele, Ayvansaray'a Yedikule'ye. Bu çok güzel bir şey. Umarım yakın zamanda gerçek olur. Mesela şimdiki Basın

Müzesi'nin yanındaki binada eskiden Hayat ve Ses mecmuaları vardı. Onun sahibi Şevket Rado'nun oğlu Mehmet Rado "Biz eskiden bodruma iner, Beyazıt Meydanı'ndan çıkardık" der. Şehrin asıl sırları bunlardır işte.

■ Pekin bu sarnıklar bugün kullanılabilecek durumda mı restorasyon gerektiriyor mu?

Tabii ki gerektiriyor. Hipodrom Meydanı'nın altındaki seyis odaları restore edilmeye devam ediliyor. Umarım diğer yerlerde de çalışmalara başlanır.

Kentsel dönüşümün turizme etkisi

ALLAH'TAN kentsel dönüşüm turistik olan yerlerde olmadı. Tek temennim temeller yapılrken kazı alanına dikkat edilmesi. Sultanahmet Meydanı'nda 3 tane dikilitaş vardır. Bakın onlara çıkurdular. Niye çıkurda biliyor musunuz? Çünkü eski zemin onların gerçek zemin. Sonradan zemin yükselmiş.

Şuanda Sarayburnu, Eminönü, Sultanahmet'e kadar yaklaşık 3 metre kadar yükselmiş durumda. Hal böyle olunca ne yapman lazım 3 metre fazla kazman lazım temel için. Sözü özü İstanbul gerek coğrafi gerek kültürel gerekse de tarihi mirasıyla turistleri çekiyor, çekmeye de devam eder.

İstanbul: Şehrin Sırları
Faruk Pekin
Alfa Yayınları/24 TL